

Kitabın adı: UZAYA TÜNEYEN KEDİ KÖMÜR – Güneş'ten Dünya'ya

Yazarın adı: NİHAT ÇELİK

Hazırlayan kişinin adı: BAŞAK SİMLA AYDIN NATAL (Veli) –

ATA POYRAZ NATAL (Öğrenci) – FİLİZ CANKESEN (Sınıf Öğretmeni)

- 1 -

O, Her Şeyi Kitaplardan Öğrenmiş

Aykut bana bir kitap okumuştun; oradan biliyorum. Akşamları bana hep kitap okur Aykut. O her şeyi biliyor, kitaplardan öğrenmiş.

Ona neden benim diğer insanlara benzemediğimi sorduğumda; bana “Büyüdükçe sen de diğer insanlara benzeyeceksin.” dedi. Yani aslında herkes kedi doğarmış ama büyüyünce insan olunuyormuş. “Ne zaman?” dedim. “Daha var.” dedi.

Bir kitapta yukarıdaki parlak cisim anlatılıyordu. Hani aydınlık olan ve sürekli şekil değiştiren. Ay'dan bahsediyorum. “Ay'da ne var Aykut?” dedim. Anlattı biraz. Aslında Ay'da kocaman bir yer varmış., içinde de bir sürü kedi maması. Hiç su olmazmış Ay'da. Kediler suyu sevmez zaten; o yüzden çok sevdim Ay'ı. Kediler büyüyünce oraya gönderilir sonra orada insan olup geri gelirlermiş. Bir gün ben de Ay'a gidip insan olacağım. Aslında kedilik de güzel. Tüylerimi çok seviyorum ama insanlar daha büyük. Dolabın kapağını kendileri açabiliyor.

Kediler günün çoğunu uyuyarak geçirir. Kömür de derin bir uykuya daldı ve rüyalar görmeye başladı. Bir an önce insan olmak isteyen Kömür'ün en büyük hayali, Ay'a gitmekti. Ama nasıl gidileceğini bilmiyordu. Bir sıçrayışta ağaçlara çıkabilen, duvardan atlayabilen Kömür, bir türlü Ay'a erişemiyordu. Hatta birkaç kez, yüksek bir yere çıkıp oradan atlarsa Ay'a gidebileceğini düşünmüştü. Evin balkonundan atlayıp ayağını incitmişti. Bunun yeterli olmadığını anlayan Kömür, Dünya'daki en yüksek binaya çıkıp, oradan Ay'a zıplamayı bile düşündü. Her şeyi kitaplardan öğrenen Aykut'a sordu.

- Aykut, dünyanın en yüksek binası nerede?
- Dubai'de Burj Khalifa isminde bir gökdelen. Ne yapacaksın onu? Neden sordun?
- Hiç. Merak ettim. Peki, oraya nasıl gidebilirim?
- Oldukça uzak ama uçakla birkaç saatte gidebilirsin.

Kömür'ün aklına uçağın bu binadan daha yükseğe çıkabileceği geldi. Bir an uçaktan Ay'a zıplamayı düşündü ancak bunun saçma bir fikir olduğunu fark etti. Eğer uçaktan atlayıp Ay'a gidebilseydi, bunu daha önce paraşütle bir sürü insan yapardı. Kömür, yumuşak yastığına kurulup pencereden ilk dördün evresindeki Ay'ı izlerken düşünmeye başladı. Anladı ki bu işler hiç de görüldüğü gibi değildi. Aklımıza gelen yolları seçerek ilerleyemezdik. İşte tam bu noktada bilimin önemini kavramaya başladı ve biraz daha büyüdüğünü hissetti. Bilimsel ilerlemenin bir yöntemi vardı ve bu yöntemi anlamak onu biraz büyütmişti. Aykut, büyüdüğünde Ay'a gidebileceğini söylemişti zaten. Öyleyse Ay'a gidebilmesi için bilimle daha

fazla ilgilenmeliydi. Tıpkı insanlığın bilimi, yani Dünya'mızın ve Evren'in yasalarını anlamaya başladığında Ay'a gidebildiği gibi.

Aykut, onun bu meraklı hallerini görüp Kömür'ü kucağına aldı ve bildiklerini anlatmaya başladı.

- İnsanlar yüzyıllar boyunca hayranlıkla kuşlara bakıp nasıl uçtuklarını anlamaya çalıştılar. Onları taklit ederek uçmayı deneyenler oldu. Kimisi bu denemelerde hayatını kaybetti ancak insanlar yine de pes etmedi. Önce balonla uçmayı başardı. Sonra bir kuş gibi uçabilen uçaklar, helikopterler yaptı. Uçaklar uçabilmek için atmosferdeki havayı kullanırlar. Oysa uzayda atmosfer ve oksijen yoktur. Bu yüzden bir makine yapmalıydılar ki bu makine oksijeni yanında taşıyabilsin. İşte bu makinelere roket denir. Roketler yakıtın yanması için gereken oksijeni yanında taşıdıkları oksijen tanklarına koyarlar. Bu sayede oksijen olmadığı halde uzayda da çalışabilirler.

Burası Kömür'ü biraz düşündürdü. Ama Aykut'u dinlemek çok eğlenceliydi ve sözünü kesmedi. Bilimin ne kadar eğlenceli olduğunu fark edip dinlemeye devam etti.

- 2 -

Bilimin İlerleme Yöntemi

Uzaya çıkabilen makineler yapıldıktan sonra bilim insanları artık canlıların uzayda hayatta kalıp kalmayacaklarını merak etmeye başladı. Çünkü bilim böyledir. Bir soruya cevap bulunduğunda yeni bir soru ortaya çıkar ve o yeni soruya cevap aranır. Böylece insanlık, bilimle birlikte ilerlemiş olur.

Kömür Aykut'un sıcak kucağında anlatılanları dinlerken keyiften mırılıyor, kuyruğunu bir o yana bir bu yana savuruyordu.

- Sovyet bilim insanları Sputnik 2 isimli büyük bir rokete Layka isminde şirin bir köpek yerleştirip uzaya gönderdiler. Layka maalesef geri dönmedi ama onun sayesinde uzayda yaşamın nasıl sağlanabileceği anlaşıldı. Hatta Layka'nın bir de heykeli yapıldı. Bir gün Moskova'ya gidersen onu görebilirsin.

Kömür, Aykut'un anlattığı bu güzel hikayelere ve onun sıcak kucağına daha fazla dayanamayıp uykuya daldı. Her zaman olduğu gibi rüyasında uzaya çıkmaya hazırlanıyordu. Yeni öğrendikleriyle bu sefer başaracaktı belki.

- 3 -

Dünya'dan Çıkış

Tırnaklarını çıkarıp ağzını sonuna kadar açtı. Vücudunu bir yay gibi gerdi. Minderinde doğrulup bir sıçrayışta koltuğa, oradan da cama ulaştı. Açık pencereden önce başını çıkarıp havayı kokladı. Güzel bir bahar sabahıydı. Ay'a gitmeye hazır olduğunu düşünüp bahçeye

atladı. Artık Ay'a nasıl gidilebileceğini biliyordu. Arka bahçedeki tozlu bir örtünün altında duran, bakınca yıllardır kimsenin dokunamadığı hissini veren koyu renkli bir örtüyü kaldırdı. Roketi gün ışığında ıslıl ıslıl parlıyordu. Birkaç kontrol yapıldıktan sonra pilot koltuğuna atladı ve gökyüzüne doğru hızla yükselmeye başladı. Yerden uzaklaştıkça her şey daha da küçük görünmeye başladı. Evi, artık görünmeyecek kadar küçülmüştü. Arabalar caddelerde minik karıncalar gibi ilerliyordu. Yeryüzünde uzun nehirlerin, geniş göllerin ve yüksek dağların olduğunu fark etti. Biraz daha yükselip bulutlara kadar ulaştı ve artık evini hiç göremiyordu. Etrafı izlemeyi bırakıp bir süre rotasına odaklandı.

Ay görünmüyordu ancak orada bir yerde olduğunu biliyordu. Arka patilerindeki ağırlığın azaldığını hissetti. Etrafa baktığında bir anda korkuyla karışık bir heyecan hissetti. Dünya büyük mavi bir balon gibi arkasında kalmıştı. Atmosferi geçip Dünya'nın dışına çıkmayı başarmıştı. Artık bir astronot olmuştu. Emniyet kemerini çözüp gemisinin içinde uçmaya başladı. Dünya'dan Ay'a gidişin üç gün sürdüğünü biliyordu. Yolculuğunun uzun olduğunu farkındaydı. Bu yüzden yanına bolca mama ve su almıştı. Oksijen deposu da tam doluydu.

- 4 -

Güneş'in Hipnotik Etkisi

Bir süre daha ilerledikten sonra ne tarafa gideceğini düşünmeye başladı. Her yer karanlıktı ve hep alışık olduğu mavi gökyüzünden kilometrelerce uzaktaydı. Önünde büyüleyici parlaklığıyla Güneş'i görüyordu ancak Ay'dan herhangi bir iz yoktu. Herhalde Dünya'nın arkasında kalıyor diye düşündü. Eğer Ay ile Güneş arasına Dünya girmişse; bu, Güneş ışığının Ay'a ulaşamadığı anlamına gelir. Öyleyse şu an Ay tutulması oluyor galiba diye düşündü. Madem Ay şimdilik ortalarda yoktu, öyleyse biraz Güneş'e yönelse hiç fena olmazdı. Rotasını Güneş'e doğru ayarladı ve ilerlemeye devam etti. Güneş'e baktığı için gözleri acımaya başladı. Cebinden özel gözlüğünü çıkardı. Güneş'i gözleri acımadan görebiliyordu. Bu gözlük bildiğimiz Güneş gözlükleri gibi değildi. Çok daha karanlık gösteriyordu. Güneş kadar parlak olmayan neye bakarsa baksın hiçbir şey göremiyordu. Güneş hâlâ çok uzakta görünüyordu. Uzaklık Ay'a göre kat b kat fazlaydı. Tam 150 milyon kilometre diye düşündü.

Güneş ve Dünya arasındaki mesafe 150 milyon kilometredir ve buna 1 astronomik birim denir. Kısaca 1 AB olarak yazılır. Öyleyse Kömür kızını artırmalıydı. Bir süre sonra Güneş'i daha büyük ve parlak görmeye başladı. Yüzey sıcaklığı 5 bin derece olan bu yıldızla fazla yaklaşmak delilik olurdu. Onu iyice görebileceği güvenli bir mesafeye kadar yaklaşmalıydı. Artık Güneş'ten detaylı görüntüler görebiliyordu. Dünya'dan bakınca parlak, sıcak ve küçük bir ışık topu gibi görünen bu yıldız, yakından çok daha farklı görünüyordu. İçine tam bir milyon tane Dünya sığacak kadar büyük olan Güneş, çok yaklaştığında Kömür'ü ve roketini anında buharlaştırabilecek bir sıcaklığa sahipti. Dikkatle Güneş'in yüzeyini inceledi. Her yerde devasa patlamalar oluyordu. Çok kızgın bir yıldız olduğunu düşündü. Daha önce hiç bu kadar kızgın ve aktif bir şey görmemişti. Bir şeyleri devirdiğinde ona kızan Aykut bile bu kadar korkunç olmamıştı. Gördükleri karşısında hem korkuyor hem de hayranlık duyuyordu.

Yeterince yaklaştıktan sonra Güneş'in etrafında dolaşmaya başladı ve birkaç kare fotoğraf çekti. Yüzeyde bazı bölgelerin daha karanlık olduğunu fark etti. Bunlar Güneş lekeleri olmalıydı. Bu lekeler, Güneş'in diğer bölgelerine göre daha az parlak ve daha az sıcaktı. Bu yüzden özel gözlüğüyle baktığında karanlık görünüyordu. Gözlüksüz bakıldığında ise dolunaydan daha parlak ve Dünya'daki her şeyden daha sıcak olduğunu biliyordu. Bu yüzden gözlüğünü takmaya devam etti. Gördükleri karşısında oldukça korkan Kömür, dönmeye karar verdi.

- 5 -

Merkür'ün Değişken Atmosferi

Dönüş yolunda, "Hazır buraya kadar gelmişken Merkür ve Venüs'ü de görmeden gitmek aptallık olur." diye düşündü. Yeterince maması ve oksijeni vardı. Pek tabii her ikisini de gezebilirdi. Güneş'ten ayrıldıktan sonra karşısına ilk olarak Merkür çıktı. Güneş'e göre çok çok küçük hatta Dünya'dan bile küçük olan bu gezegen oldukça şirin görünüyordu. Korkunç Güneş tecrübesinden sonra Merkür biraz içini rahatlatmıştı. Etrafında biraz dolaştıktan sonra Merkür'e inmeye karar verdi. Gitgide yaklaştı. Bir noktadan sonra gezegenin çekimi işini kolaylaştırıyordu. Merkür'e doğru düşmeye başladı. Yüzeye yeterince yaklaştığında ustaca bir manevrayla yumuşak bir iniş yaptı. İndiği yerde geceydi. Yani Merkür'ün o saatlerde Güneş'e dönük olmayan tarafına inmişti.

Roketin kapısını açar açmaz hemen geri kapadı. Dışarıda dondurucu bir soğuk vardı. Bir anlık kapıyı açması bile Kömür'ü donarak ölme noktasına getirmişti. Merkür atmosferi olmayan bir gezegendir. Eğer bir gezegende atmosfer yoksa ısısını koruyamaz.

Güneş'e dönük tarafına inerseniz çok sıcak, karanlık tarafına inerseniz ise çok soğuk olabilir. Tıpkı çöller gibi gece ve gündüz arasında sıcaklık farkı çok fazla değişir. Merkür'de geceler -170 derecelere kadar soğurken gündüzleri Güneş'in ısıyla +400 derecelere kadar çıkabilir.

Roketin penceresinden etrafı izlemekle yetinen Kömür, etrafın gitgide ısınmaya başladığını fark etti. Güneş doğuyordu. Güneş doğarken tıpkı Dünya'da olduğu gibi etraf ısınmaya başlıyordu. Güneş, ufukta biraz daha yükseldikçe hava biraz daha aydınlanıyor ve sıcaklık akıl almaz bir hızla artmaya başlıyordu.

Birkaç dakika daha kalırsa sıcaktan pişeceğini anlayan Kömür, seri hareketlerle roketini ateşledi ve Merkür'den havalandı. Uzaklaşırken gezegeni izlemeye ve fotoğraflar çekmeye devam etti. Merkür'ün yüzeyi çatlaklarla, yarıklarla ve yara gibi görünen izlerle doluydu. Öyle ya, sıcaklığın bu kadar hızlı bir şekilde değiştiği bir gezegende kayalar bir ısınıp bir donuyor ve bu ani değişimlere dayanamayıp parçalanıyorlardı. Merkür gezisi kısa ama güzeldi. Güvenli bir uzaklığa vardıldıktan sonra yönünü Venüs'e doğrulttu.

Venüs'ün Sarı Bulutları

Venüs büyüklüğü ve yoğunluğu bakımından Dünya ile hemen hemen aynıdır. Bu yüzden Venüs'e Dünya'nın kız kardeşi denir. Dünya'dan bakıldığında, gökyüzünde Güneş ve Ay'dan sonra en parlak cisim Venüs'tür. Kimileri gökyüzündeki o parlak cisme "Çoban Yıldızı" dese de sanılanın aksine o bir yıldız değil, Güneş Sistemi'mizin en parlak gezegeni olan Venüs'tür. Adını bu parlak ve güzel görünüşünden dolayı güzellik tanrıçası Venüs, diğer adıyla Afrodit'ten almıştır. Kömür, "Güneş bir yıldız olduğu için çok parlak, Ay da Dünya'ya çok yakın olduğu için bu kadar parlak görünüyor. Peki ama Venüs nasıl oluyor da bu kadar parlak görünüyor?" diye kendi kendine söylendi. Cevabını merak ederek gezegene yaklaşmaya başladı. Gitgide belirginleşiyordu Venüs. Oldukça yaklaşmasına rağmen hâlâ pek bir şey göremiyordu. Sapsarı, parlak ve Dünya büyüklüğünde bir toptan başka bir şey değildi karşısındaki. Biraz daha yaklaştığında bu sarı ve parlak görüntüsünün sebebinin anladı. Venüs'ün atmosferi sarı renkte çok yoğun bulutlarla kaplıydı. Atmosfer o kadar yoğundu ki gezegenin yüzeyi görünmüyordu. Venüs'ü bu kadar parlak gösteren şey anlaşılmıştı. Bu sarı renkteki çok yoğun bulutlar... Venüs'ün atmosferini dolduran bu sarı bulutlar, Güneş'ten gelen ışığın neredeyse tamamını yansıtıyordu. Bu yüzden gezegen çok parlak görünüyordu. Göz alıcı bu güzelliğin sırrı bu bulutlardaydı. Kömür termometresini kontrol ettiğinde dışarının çok sıcak olduğunu ve gezegene doğru girdikçe de sıcaklığın iyice arttığını fark etti. Yüzeye inmekten vazgeçti ve bir süre irtifasını koruyup gezegeni incelemeye başladı. Aşağıda yüzey kimi yerlerde eriyik lav halindeydi. Sıcaklık ise 500 derecenin üzerindeydi. Dünya'nın kabuğu tektonik hareketler sebebiyle kırılarak büyük parçalara ayrılmıştı. Bu dev parçalara plaka denir. Venüs'te ise yüzey, yer yer bir balçık gibi eriyik haldedir. Bu yüzden tüm yerkabuğu tek bir plaka halinde durur. Dünya'da tektonik hareketler plakaların çatlamasına ve hareket etmesine sebep olur. Venüs'te ise kırılma ve hareket söz konusu değildir. Bu yüzden pek sık deprem olmaz. Bütün gezegenin enerjisi birikir, büyür ve tek bir mega deprem halinde açığa çıkar. Bu yüzden Venüs'te çok uzun yıllar boyu hiç deprem olmaz. Ancak olduğunda bütün gezegenin yüzeyi bir anda patlar. Tüm bu enerji ise gezegenin çok sıcak ve aktif olmasından kaynaklanır.

Küresel Isınma Kâbusu

Kömür tüm gezegeni kaplayan sarı bulutları düşündü. Venüs'teki bu sarı bulutlar o kadar yansıtıcıydı ki Güneş ışığının büyük bir kısmını geri yansıtırken, geriye kalan o küçük kısmını da gezegenin içine hapsediyordu. Bu yüzden gezegen sürekli ısınıyordu. 560 derecelere varan bu sıcaklıkla Güneş Sistemi'nin en sıcak gezegeni listesinde birinci sıraya oturuyordu. Milyonlarca yıldır süren bu durum aslında Dünya'daki küresel ısınmanın çok ilerlemiş bir hali gibiydi. Dünya'da küresel ısınma buzullarının erimesi ve bazı hayvan türlerinin yok olma

tehlikesi dışında henüz küresel bir etkiye sahip değildi. Ancak bu, tıpkı Venüs'te olduğu gibi ilerleyebilir ve Dünya'mızı yaşanamaz bir gezegen haline getirebilirdi.

Kömür irkildi ve bir gün Dünya'nın da sonunun Venüs gibi olabileceğini düşündü. Gözünün önünden doğup büyüdüğü evi ve sokağı, sıcak minderi, nehirleriyle, okyanuslarıyla ve yeşil ormanlarıyla güzel gezegenimizi geçirdi. Onun küresel ısınma yüzünden bir gün Venüs'e benzeyebileceği düşüncesi onu çok korkutmuştu. Kim bilir? Belki de çok eskiden Venüs de tıpkı Dünya gibi üzerinde nehirler, ormanlar ve okyanuslar olan; temiz, oksijen dolu atmosfere sahip; yaşanabilir bir gezegendi.

Hatta belki Venüs'lü bir kedi tıpkı Kömür gibi Dünya'yı gezmeye gelmiş bile olabilirdi.

Şimdiyse bu küresel ısınma yüzünden yok olmuş ya da başka güzel gezegenlere taşınmış olabilirdi.

Bu düşünceler Kömür'ün aklını bulandırdı. Dünya'ya döndüğünde bu konuda bir şeyler yapmak istiyordu. Gördüğü bu korkunç hadiseler, Dünya'dan bakıldığında çok güzel görünen gezegenler ve Güneş onun kedi vücudu için pek yaşanılabilir değillerdi. Evini özledi. Dünya'ya dönmek için rotasını hazırladı. Venüs'e son bir bakış atıp yola koyuldu.

- 8 -

Eve Dönüş

Dünya'ya yaklaşırken göz alıcı parlaklığıyla Ay'ı fark etti. Aslında Ay'a gitmek için çıkmıştı bu yolculuğa. Ancak gördükleri ve öğrendikleri karşısında artık başka öncelikleri vardı. Nasılsa bir gün insan olacaktı. Acele etmesine gerek yoktu. Bir an önce Dünya'ya dönüp küresel ısınma konusunda bir şeyler yapmak, gördüklerini herkese anlatmak istiyordu. Roketiyle Dünya'nın etrafında turlamaya ve küresel ısınmanın yarattığı değişiklikleri gözlemlemeye başladı. Pek bir şey anlayamadı. Araştırmalarına evde devam etmeye karar verdi ve iniş için hazırlanmaya başladı. Ankara'ya iniş yapacaktı ancak Türkiye'yi bile bulamamıştı henüz. Daha da alçaktan uçarsam fark edebilirim diye düşündü ve bir de öyle denedi. Bir türlü Türkiye'yi bulamıyordu. Çizme gibi şeklinden dolayı İtalya'yı kolayca fark etti. İtalya'yı bulunca Akdeniz'i de bulmuş olacak ve oradan Türkiye'ye ulaşacaktı. Akdeniz'i takip etti ancak ülkesi ortalıkta yoktu. Her yer suyla kaplıydı. Karadeniz, Ege, Marmara ve Akdeniz birleşip tek bir deniz haline gelmiş ve tüm Türkiye'yi yutmuş gibi görünüyordu.

Sonra içeriden gelen gürültüyle irkilerek uyandı. Gördüğü her şeyin bir rüya olduğunu anladı. Korkuyla karışık bir sevinç hissetti. Rüyasını Aykut'a anlatmak için koşarak salona doğru gitti.

- SON -